

Javaslatok
a légi közlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény (Lt)
67§.-ának módosítására

Bevezetés, általános észrevételek.

A légiközlekedés védelme és biztonsága egy kiemelkedően fontos tényező és feladat, ezért kiemelkedő jelentőségű a szükséges intézkedések meghozatala, ugyanakkor azoknak megfelelő arányban kell állni az esetleges fenyegetettségekkel.

A magyar légiközlekedést szabályozó jogszabályok, különös tekintettel az abban résztvevőket szabályozókra számos esetben indokolatlanul szigorúak. Ezek a szigorú elvárások ugyan nincsenek ellentétben a nemzetközi elvárásokkal, de lényegesen eltérnek mind az európai, mind a tengerentúli (elsősorban amerikai) gyakorlattól és sajnálatos módon nem tesznek különbséget a foglalkoztatás céljai vagy a belépés célja között. (árokásó, tetőfedő, üzemanyag szállító, irodai dolgozó, repülőgép vezető, légiforgalmi irányító, stb.)

A Lt. egyes szakaszai eltúlzott módon korlátozzák a légi közlekedésben történő foglalkoztatás és a repülőtér zárt való bejutás feltételeit, különösen hátrányos helyzetbe hozzák a légi közlekedésben dolgozókat, vagy dolgozni szándékozókat. Például a hatályos Lt. 67§. (8) bekezdés c, ca, cb pontjában felsoroltakat akár úgy is lehet értelmezni, hogy az illető soha nem lesz foglalkoztató a légi közlekedésben, ha egyszer őt jogerősen szándékos bűncselekmény elkövetése miatt szabadságvesztésre ítélte valamely bíróság, hiszen a büntetettek nyilvántartásában mindaddig szerepelni fog, amíg annak selejtezése a törvényi előírás alapján meg nem történik, tehát egyes bűncselekmények tekintetében akár 15-20 évig is.

Úgy vélem, hogy ilyen esetekben a mentesülés ideje kell, hogy mérvadó legyen, azt követően nem méltányos és semmiképpen sem indokolható az, hogy az egyébként a büntetlen előélethez fűződő hátrányoktól már mentesült személy továbbra is és huzamos ideig a büntetett előélethez fűződő hátrányos megkülönböztetést kapja.

Természetesen, ezzel párhuzamosan a jogalkotónak differenciálni kell bizonyos bűncselekmények súlya, azok társadalomra, de legfőképpen és különösen a légi közlekedésre irányuló veszélyessége tekintetében.

A büntetőeljárás hatálya alatt álló embert bűnösnek tekinteni, vagy ezért őt bármilyen joghátránnyal, esélyegyenlőtlenséggel súlytani nem megengedhető egy demokratikus jogállamban, különös tekintettel arra a tényre, hogy a magyar igazságszolgáltatási gyakorlatban meglehetősen könnyen válhat bárki gyanúsítottá és a büntető eljárások lefolyása a jogerős ítéletig több évre is tehető.

A légi közlekedésben dolgozó szakszolgálatot teljesítő emberek belekerülve egy büntető eljárásba gyanúsítottként gyakorlatilag saját és családjuk megélhetését veszítik el a jelenleg hatályos törvény ezen pontjának alkalmazása által, a több éves tanulásról, kitartó munkáról, és befektetett pénzről nem beszélve.

Egy törvény vagy alkotmányos, vagy alkotmányellenes lehet, harmadik megoldás nem létezhet. A Magyar Köztársaság Alkotmánya egyértelműen fogalmaz akkor, amikor az ártatlanság vélelméről, mint alapvető állampolgári jogról beszél:

„A Magyar Köztársaságban senki sem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg büntetőjogi felelősségét a bíróság jogerős határozata nem állapította meg.”

Az Alkotmánybíróság 144/2008. (XI. 26.) AB határozatában a korábbi Lt 67. § (7) bekezdés b) pontját alkotmányellenesnek minősítette, ezért azt 2009. június 30. napjával megsemmisítette.

Ezt követően az Lt. módosításra került, de az Lt. módosítása az AB által alkotmányellenesnek minősített részeken lényegileg nem változtatott, sőt azt – indokolatlanul- kiterjesztette majdnem a teljes Btk-ra, és szintén indokolatlanul szigorított azokon, ezért ez –véleményem szerint- továbbra is ellentétben áll az AB 144/2008. (XI. 26.) határozatának indokló részében megfogalmazottakkal, a foglalkozás gyakorlásához való jog korlátozásának arányosságával:

„...az 52/1996. (XI. 14.) AB határozat értelmében a foglalkozás gyakorlásához való jog időleges és részleges korlátozása akkor nem alkotmányellenes, ha azt más alkotmányos alapjogok védelme feltétlenül indokolja (ABH 1996, 159, 162–163.). Az alapjog korlátozásához azonban a szükségesség önmagában nem elegendő, a jogalkotó köteles a korlátozás céljának megfelelő legenyhébb eszközt alkalmazni. Az elérni kívánt cél fontosságának és az okozott alapjog sérelemnek egymással arányban kell állnia [részletesen: pl. 30/1992. (V. 26.) AB határozat, ABH 1992, 167, 171.]”

„...A foglalkozás gyakorlásához való jog az indokolatlan állami beavatkozásokkal és korlátozásokkal szemben a szabadságjogokhoz hasonló védelemben részesül. Ebből az is következik, hogy a munkaerő piacra való belépés korlátozása csak szűk teret kaphat. Az állam – más szabadságjogok, alkotmányos értékek és célok védelme érdekében – az őt terhelő intézményvédelmi kötelezettségre hivatkozással sem alkalmazhat olyan generális megszorításokat, amelyek ezt tartósan és differenciálás nélkül ellehetetlenítik. E védelem és a foglalkozáshoz való jog korlátozása között harmóniát kell teremteni. Figyelembe kell venni, hogy az alapvető szükségletek kielégítéséhez, a tulajdonhoz elsősorban a munkán keresztül vezet az út; ezen alapszik az elítéltek eredményes reszocializációja is. A rendszeres jövedelmet biztosító foglalkozás gyakorlása alkalmas arra, hogy visszasegítse az egyént az ismételt bűnelkövetéstől mentes szabadság állapotába. Amennyiben a foglalkozás gyakorlásához való jog még a kisebb tárgyi súlyú bűncselekményekhez kapcsolódóan is, a mentesülést követően is hosszú időn át, széles körben, a jogsértés feltételezett és távoli veszélyére hivatkozással ellehetetlenül, az már nem csupán a rehabilitáció eszméje által támasztotta ésszerű igényekkel áll szemben, hanem aránytalan korlátozást is jelent.”

Javaslat a Lt. 67§-ának módosítására

Az Lt 67§ (7) bekezdését javasoljuk az alábbiak szerint változtatni

(7) A légi közlekedés területén nem foglalkoztatható, a repülőtér zárt területére nem léphet be,

a) akit a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) szerinti állam elleni bűncselekmény (Btk. X. fejezet), emberiség elleni bűncselekmény (Btk. XI. fejezet), személy elleni bűncselekmény [Btk. 166-168. §, 170. § (2)-(6) bek., 171. §, 174. §, 174/A. §, 174/B. §, 174/C. §, 175. §, 175/A. §, 175/B. §, 176. § (2) bek. b) pont és (3)-(4) bek.], vasúti, légi vagy vízi közlekedés veszélyeztetése [Btk. 185. §], járművezetés tiltott átengedése [Btk. 189. § (2) bekezdés], nemi erkölcs elleni erőszakos bűncselekmény [Btk. 197. és 198. §, 207. § (3) bek. b) pont], hivatali bűncselekmény (Btk. XV. fejezet, IV. cím), hivatalos személy elleni bűncselekmények (Btk. XV. fejezet V. cím), embercsempészség (Btk. 218. §), államtitoksértés [Btk. 221. §], szolgálati titoksértés [Btk. 222. §], közveszélyokozás [Btk. 259. § (1)-(3) bek.], közérdekű üzem működésének megzavarása (Btk. 260. §), terrorcselekmény (Btk. 261. §), nemzetközi gazdasági tilalom megszegése (Btk. 261/A. §), légi jármű, vasúti, vízi, közúti tömegközlekedési vagy tömeges áruszállításra alkalmas jármű hatalomba kerítése (Btk. 262. §), visszaélés robbanóanyaggal vagy robbantószerrel (Btk. 263. §), visszaélés lőfegyverrel vagy lőszerrel (Btk. 263/A. §), visszaélés haditechnikai termékkel és szolgáltatással, illetőleg kettős felhasználású termékkel (Btk. 263/B. §), bűnszervezetben részvétel (Btk. 263/C. §), a visszaélés radioaktív anyaggal (Btk. 264. §), visszaélés nemzetközi szerződés által tiltott fegyverrel (Btk. 264/C. §), közveszéllyel fenyegetés [Btk. 270/A. §], közokirat-hamisítás [Btk. 274.], visszaélés kábítószerekkel (Btk. 282-282/C. §), visszaélés kábítószer-prekurzorral (Btk. 283/A. §), számítástechnikai rendszer és adatok elleni bűncselekmény (Btk. 300/C. §), számítástechnikai rendszer védelmét biztosító technikai intézkedés kijátszása (Btk. 300/E. §), pénzhamisítás (Btk. 304. §), pénzhamisítás elősegítése (Btk. 304/A. §), csempészet (Btk. 312. §), készpénz-helyettesítő eszköz hamisítása [Btk. 313/B. §], visszaélés készpénz-helyettesítő eszközzel [Btk. 313/C. §], vagyon elleni szándékos bűncselekmény (Btk. 316-324. §, 326. §, 327. §) vagy olyan büntett miatt, amelyet bűnszervezet keretében követett el, jogerősen elítéltek, **és nem mentesült a büntetett előlethez fűződő jogkövetkezmények alól;**

b) aki ellen a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény szerinti, vasúti, légi vagy vízi közlekedés veszélyeztetése büntettének (185. § (1)-(2) bek.) megalapozott gyanúja miatt folyik büntetőeljárás.

c) aki ezzel nemzetbiztonsági érdeket sért

- Vastag, dőlt és aláhúzottan jelöltük a változtatásokat.
- Az a) pont egyértelműen meghatározza, hogy melyek azok a szándékos bűncselekmények, melyek elkövetése esetén az érintett személynek már az előkészület során is számolnia kell azzal, hogy jogerős elítélése esetén milyen további súlyos korlátozásra számíthat. A korlátozás indokolt, és nem aránytalan;
- A korábbi indokolatlan és rendkívül aránytalan korlátozás helyett a javasolt b) pont kifejezetten csak a „szakmával” összefüggő szándékos bűncselekmény megalapozott gyanúja miatt indult büntetőeljárás esetén írta elő korlátozást.
A repülős szakma véleménye szerint nincs közöttünk helye annak, akire ilyen szándékos szakmai bűncselekmény gyanúja vetül.
Az a) pontban felsorolt súlyosabb bűncselekmények jelentős részében, megalapozott gyanú esetén elrendelik a gyanúsított előzetes letartóztatásba helyezését, ami egyébként is akadályozza munkavégzésében, a repülőtérré történő belépésében.

Az Lt 67§ (8) bekezdését illetve az Lt további, a 67§ (8) bekezdésére hivatkozó részeit javasoljuk törölni.

Budapest, 2009. november 12.

Tisztelettel:

Dr. Püski László PhD